

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาถึงลำดับคักย์ เขตการให้บริการและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้บริการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุข ในเขตเทศบาลเมืองนครราชสีมา การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการรวบรวมข้อมูลในภาคสนามตามวัตถุประสงค์ ดังมีขั้นตอนการศึกษาในแต่ละวัตถุประสงค์ดังนี้

1. การศึกษาการกระจายของผู้มาใช้บริการจากสถานบริการสาธารณสุขที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองนครราชสีมา

การศึกษาการกระจายของผู้มาใช้บริการเป็นการศึกษาจากกลุ่มผู้มาใช้บริการจากสถานบริการสาธารณสุขทั้ง 10 แห่ง ในช่วงระยะเวลาการเก็บข้อมูล คือวันที่ 16-31 มกราคม 2532 เฉพาะวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 8.00-17.30 น. เป็นการศึกษาจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างด้วยเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดกระทำกับข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จากการรวบรวมข้อมูลทางสถิติถึงจำนวนผู้มาใช้บริการ จากสถานบริการสาธารณสุข จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานบริการสาธารณสุขทั้ง 10 แห่ง ปรากฏว่าในช่วงปีงบประมาณ 2530 มีผู้มาใช้บริการผู้ป่วยนอกทั้งสิ้น 670,010 คน เฉลี่ยเป็นผู้มาใช้บริการ 56,000 คนต่อเดือน (สัมภาษณ์เมื่อ 10 มกราคม 2532) เมื่อคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าจากตารางขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Selection of Sample size: Degree of accuracy + .05) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จาก Population size 100,000 = Confidence Level 95 % = 369 (กนกทิพย์ พัฒนาพิพันธ์ 2529: 428) ในการวิจัยครั้งนี้จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 ทำให้อัตราส่วนในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เท่ากับ 1: 139.6 ผู้วิจัยได้ปรับค่าอัตราส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็น 1: 140 ดังมีรายละเอียดของจำนวน

ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่มารับบริการจากสถานบริการสาธารณสุข 10 แห่ง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนผู้มาใช้บริการผู้ป่วยนอกและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยแยกตามสถานบริการ

สถานบริการ	จำนวนผู้มาใช้บริการ ผู้ป่วยนอกต่อเดือน	กลุ่มตัวอย่าง	
		จำนวน	ร้อยละ
คลินิกกลาง สาธารณสุข	3,360	24	6.0
ศบส. ท่งสว่าง	700	5	1.3
ศบส. โพธิ์กลาง	2,940	21	5.3
กาชาด 4	6,160	44	11.0
โรงพยาบาลมหาราช นครราชสีมา	10,500	75	18.8
โรงพยาบาลเซนต์แมรี	9,240	66	16.5
โรงพยาบาล บ.แพทย์	8,260	59	14.8
โรงพยาบาลเฉลิมชัย	7,000	50	12.5
โรงพยาบาลสาตราเวช	2,660	19	4.8
โรงพยาบาลมิตรภาพ โปลีคลินิก	5,180	37	9.3
รวม	56,000	400	100.0

ที่มา : จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานบริการสาธารณสุขทั้ง 10 แห่ง เมื่อวันที่ 10 มกราคม

2532

จากตารางที่ 1 จำนวนประชากรผู้มาใช้บริการผู้ป่วยนอก ในสถานบริการของรัฐที่มีจำนวนประชากรมาใช้บริการผู้ป่วยนอกที่โรงพยาบาลมหาราชฯ มากที่สุด คือ 10,500 คนต่อเดือน รองลงมาเป็นสถานีกาชาด 4 (6,160 คนต่อเดือน) คลินิกกลางสาธารณสุขจังหวัด (3,360 คนต่อเดือน) ศูนย์บริการสาธารณสุขโพธิ์กลาง (2,940 คนต่อเดือน) และศูนย์บริการสาธารณสุขท่งสว่าง (700 คนต่อเดือน) จากตัวเลขแสดงจำนวนประชากรที่มาใช้บริการผู้ป่วย

นอกของสถานีกาชาด 4 คลินิกกลาง สาธารณสุขจังหวัด ศูนย์บริการสาธารณสุขโพธิ์กลาง และทุ่งสว่าง มีจำนวนผู้มาใช้บริการเฉลี่ยต่อเดือนสูงนั้น เป็นเพราะสถานบริการสาธารณสุขทั้ง 4 แห่งนี้ เป็นสถานบริการสาธารณสุข ที่อยู่ในเครือข่ายการส่งต่อในลักษณะการส่งของแผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลมหาราชาฯ ทำให้ผู้ป่วยบางส่วนต้องมาทำการรักษาพยาบาลในชั้นที่สถานบริการเหล่านี้สามารถให้บริการได้ นับเป็นการแบ่งเบาภาระการรักษาพยาบาลชั้นพื้นฐานของโรงพยาบาลมหาราชาฯ ได้อีกทางหนึ่ง

อีกส่วนหนึ่งของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้มาใช้บริการผู้ป่วยนอก จากสถานบริการสาธารณสุขของเอกชน สถานบริการสาธารณสุขของเอกชนที่มีผู้มารับบริการมากที่สุด คือ โรงพยาบาลเซนต์แมรี มีผู้มารับบริการเฉลี่ย 9,240 คนต่อเดือน รองลงมาคือ โรงพยาบาล บ.แพทย์ (8,260 คนต่อเดือน) โรงพยาบาลเฉลิมชัย (7,000 คนต่อเดือน) โรงพยาบาลมิตรภาพฯ (5,180 คนต่อเดือน) และโรงพยาบาลสาตราเวช (2,660 คนต่อเดือน)

1.2 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวทางจาก แบบสอบถามของงานวิจัยที่มีผู้ทำการศึกษาไว้แล้ว ได้แก่ แบบสอบถามของอัมพร เจริญชัย (2521: 190-101) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้ป่วย ต่อการบริการของโรงพยาบาลจังหวัดขอนแก่น แบบสอบถามของชินชม เจริญยุทธ (2522: 85-96) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยกำหนดการเลือกใช้บริการสาธารณสุขประเภทต่าง ๆ ของประชาชนในชนบท แบบสอบถามของรัฐจวน ลิ้มสุวรรณ (2525: 77-84) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ความต้องการของผู้มาใช้บริการ จากการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร แบบสอบถามของวิภา ดุรงค์พิศิษฐ์กุล (2525: 129-130) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้ป่วยนอก ต่อการบริการของโรงพยาบาลรามธิบดี ผู้วิจัยได้ทำแบบสอบถามเหล่านี้มาดัดแปลงเพื่อใช้สอบถามผู้มาใช้บริการ จากสถานบริการสาธารณสุขที่ทำการศึกษาให้ตรงตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมานี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ก) เพื่อสอบถามข้อมูลในแต่ละตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลการกระจายของประชากรที่มาใช้บริการ ประกอบด้วยข้อมูลดังนี้
- ที่อยู่อาศัยของผู้มาใช้บริการ
 - ระยะทางในการเดินทางจากที่อยู่อาศัยมายังสถานบริการ
 - วิธีการในการเดินทาง

ตอนที่ 2 ข้อมูลลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ-สังคม และวัฒนธรรมของผู้มาใช้บริการและหัวหน้าครอบครัว ประกอบด้วยข้อมูล

- เพศของผู้มาใช้บริการ
- อายุของผู้มาใช้บริการ
- สถานภาพสมรสของผู้มาใช้บริการ
- อาชีพของผู้มาใช้บริการและหัวหน้าครอบครัว
- รายได้ต่อเดือนของผู้มาใช้บริการและหัวหน้าครอบครัว
- ระดับการศึกษาของผู้มาใช้บริการและหัวหน้าครอบครัว
- ที่ตั้งที่อยู่อาศัยของผู้มาใช้บริการอยู่ในเขตเทศบาลหรือนอกเขตเทศบาล

ตอนที่ 3 ข้อมูลปัจจัยในการตัดสินใจเลือกใช้บริการจากสถานบริการ

- ความพร้อมของสถานบริการสาธารณสุข
- การกระจายแหล่งที่ตั้งของสถานบริการสาธารณสุข
- สภาพทาง เศรษฐกิจ-สังคมและวัฒนธรรมของพื้นที่

1.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนและรายละเอียดดังนี้

1.3.1 การคัดเลือกพนักงานเก็บข้อมูล การเก็บข้อมูลภาคสนามผู้วิจัยได้ใช้ผู้ช่วยในการเก็บข้อมูล ด้วยการคัดเลือกจากนักศึกษาวิทยาลัยครุนครราชสีมา วิชาเอกการจัดการ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 5 คน ซึ่งแต่ละคนเป็นผู้มีประสบการณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยแบบสอบถาม และได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของโรงพยาบาลสาตราเวช และโรงพยาบาลมิตรภาพแห่งละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน

1.3.2 การรวบรวมพนักงานเก็บข้อมูล การอบรมพนักงานเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยได้ทำการอบรมพนักงานทั้ง 7 คน ด้วยการอธิบายถึง

- วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- วัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ว่าในการวิจัยครั้งนี้มีการใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นค่าแทนประชากรในการวิจัย การเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) เป็นการสุ่มจากผู้มาใช้บริการผู้ป่วยนอก ของสถานบริการสาธารณสุขที่ทำการศึกษา โดยการให้ความสำคัญในการสุ่มตัวอย่างแต่ละครั้งว่า ผู้ที่เป็นตัวอย่างในการสุ่มตัวอย่างแต่ละครั้งนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความสมัครใจ และเต็มใจที่จะตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

- วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้อธิบายให้พนักงานเก็บรวบรวมข้อมูลทราบว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามแต่ละข้อนั้น ต้องการข้อมูลในลักษณะใดบ้าง ผู้ที่ทำการถามต้องถามอย่างไร เพื่อที่จะทำให้ผู้ตอบสามารถหาคำตอบอย่างเต็มใจ และตอบคำถามได้ถูกต้อง

- ช่วงเวลาที่ทำการรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ผู้วิจัยได้ทำการอธิบายในขั้นตอนต่าง ๆ ของการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ให้พนักงานเก็บรวบรวมข้อมูลทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในวันที่ 16 มกราคม - 31 มกราคม 2532 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในวันจันทร์ ถึงวันศุกร์ ในเวลา 8.00-17.30 น. รวมเวลา 12 วัน

1.3.3 การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ทุกวันของการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลทุกวัน ในช่วงเวลาหลังการเก็บรวบรวมข้อมูลของพนักงานทุกคน หากผู้วิจัยพบว่าแบบสอบถามชุดใดมีความบกพร่องหรือไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจะสอบถามพนักงานผู้เก็บข้อมูลชุดนั้นว่า ส่วนที่บกพร่องคำตอบที่แท้จริงคืออะไร หากพนักงานผู้รับผิดชอบในข้อมูลชุดนั้น ไม่สามารถให้ความกระจ่างในข้อมูลส่วนที่บกพร่องนั้นได้ ผู้วิจัยจะให้ผู้รับผิดชอบในข้อมูลชุดนั้นทำการเก็บรวบรวมข้อมูลใหม่จากสถานบริการแห่งเดิม เพื่อทดแทนชุดที่บกพร่องต่อไป

1.4 การจัดการกระทำกับข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลจากสนามที่ถูกต้องและสมบูรณ์แล้ว ผู้วิจัยได้นำมาจัดการทำเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.4.1 นำข้อมูลที่อยู่อาศัยของผู้มาใช้บริการ มาทำการลงจุดในแผนที่ให้ถูกต้องตามตำแหน่งที่อยู่อาศัย เพื่อทราบถึงการกระจายของผู้มาใช้บริการจากสถานบริการสาธารณสุข

แต่ละแห่ง ทำการลากเส้นแสดงทิศทางในการเดินทางจากตำแหน่งที่อยู่อาศัยมายังสถานบริการสาธารณสุขที่มาใช้บริการ

1.4.2 นำข้อมูลระยะทางการเดินทางจากที่อยู่อาศัยถึงสถานบริการสาธารณสุขมาทำการแจกค่าแทนความถี่ตามช่วงระยะทางทุก 1 กิโลเมตร แยกตามสถานบริการสาธารณสุขที่ศึกษา นำค่าคะแนนความถี่ในแต่ละช่วง มาคำนวณหาค่าความหนาแน่นของผู้มาใช้บริการในแต่ละช่วงระยะทาง ด้วยการคำนวณเป็นค่าร้อยละสะสม (Cumulative percent) เพื่อทราบว่าการเดินทางมาใช้บริการของสถานบริการสาธารณสุขนั้น จะมีผู้มาใช้บริการลดลงเมื่อระยะทางเพิ่มขึ้นหรือไม่

1.4.3 นำข้อมูลระยะทางการเดินทาง จากที่อยู่อาศัยถึงสถานบริการสาธารณสุขแต่ละแห่ง มาทำการแจกค่าระยะทางไกลที่สุดในการเดินทางมารับบริการ เพื่อทราบเขตบริการของสถานบริการสาธารณสุข จากระยะการเดินทางไกลที่สุดในการเดินทางมารับบริการของสถานบริการสาธารณสุขแต่ละแห่ง และนำข้อมูลระยะทางการเดินทางมารับบริการของกลุ่มตัวอย่างที่มารับบริการ จากสถานบริการสาธารณสุขแต่ละแห่งมาหาค่าเฉลี่ยในการเดินทาง เพื่อทราบเขตบริการของสถานบริการสาธารณสุขจากระยะการเดินทางเฉลี่ย

2. การจัดลำดับค้ำยของสถานบริการสาธารณสุขจากประเภทงานที่ให้บริการและ เขตบริการ

การศึกษาการจัดลำดับค้ำยของสถานบริการสาธารณสุข โดยพิจารณาจากจำนวนประเภทงานที่ให้บริการ และ เขตบริการของสถานบริการสาธารณสุข ได้ทำการศึกษาข้อมูลที่รวบรวมจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ด้วยเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และจัดกระทำกับข้อมูลดังขั้นตอนในการศึกษาต่อไปนี้

2.1 ผู้ให้ข้อมูลประเภทงานที่ให้บริการ คือ ผู้บริการสถานบริการสาธารณสุขทั้ง 10 แห่ง คือ หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงพยาบาลมหาราชาฯ หัวหน้าหน่วยบริการสาธารณสุขกลางสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา หัวหน้าฝ่ายบริการสาธารณสุขเทศบาลเมืองนครราชสีมา หัวหน้าสถานีกาชาด 4 นครราชสีมา หัวหน้าศูนย์บริการสาธารณสุขทุ่งสว่าง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเซ็นต์แมรี่ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล ป.แพทย์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเฉลิมชัย ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสาตราเวช และผู้จัดการโรงพยาบาลมิตรภาพโปลีคลินิก

2.2 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาประเภทงานที่ให้บริการของสถานบริการสาธารณสุขแต่ละแห่งในครั้ง นี้ ได้จัดทำแบบสำรวจประเภทงานที่ให้บริการแก่ผู้มาใช้บริการผู้ป่วยนอก โดยสร้างขึ้นจากการรวบรวมเอกสารที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถของสถานบริการแต่ละระดับ ว่าสามารถให้บริการใดบ้าง จากเกณฑ์มาตรฐานการให้บริการของสถานบริการสาธารณสุขของกระทรวงสาธารณสุข ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ (2529) เอกสารคู่มือการปฏิบัติงานของโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา ปี พ.ศ. 2529 และปี พ.ศ. 2530 ซึ่งเป็นเอกสารที่ใช้ประเมินความสามารถในการให้บริการของสถานพยาบาลในเครือข่ายการส่งต่อของโรงพยาบาลมหาราชฯ จากเอกสารทั้ง 3 ชุดนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำเป็นแบบสำรวจประเภทงานที่ให้บริการแก่ผู้ป่วยนอก ซึ่งมี 8 ประเภทงาน เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสำรวจประเภทงานที่ให้บริการแก่ผู้ป่วยนอกนั้น ประกอบด้วยประเภทงาน และจำนวนงานที่ให้บริการดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประเภทงานของโรงพยาบาลต่าง ๆ ในเขตเทศบาลเมืองนครราชสีมา
ที่ให้บริการแก่ผู้ป่วยนอก

ประเภทงานที่ให้บริการ	จำนวนงานในแต่ละประเภทงานในการให้บริการ
1. สูติ-นรีเวชกรรม	23
2. ศัลยกรรม	56
3. อายุรกรรม	16
4. กุมารเวชกรรม	20
5. จักษุ โสต คอ นาสสิก ลาริงซ์	15
6. จิตเวช	3
7. วางแผนครอบครัว	5
8. ทันตกรรม	30
รวม	168

ที่มา : แบบสำรวจประเภทงานที่ให้บริการแก่ผู้ป่วยนอก

2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

2.3.1 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนนี้ผู้วิจัยได้เป็นผู้ดำเนินการเอง ด้วยการนำแบบสำรวจ ไปมอบให้ผู้บริหารสถานบริการสาธารณสุขที่ทำการวิจัย ทั้ง 10 แห่ง เป็นผู้ทำเครื่องหมายลงในช่องที่ให้ทำเครื่องหมาย แสดงว่าสถานบริการสาธารณสุขที่แต่ละท่านบริหารนั้น สามารถให้บริการในงานประเภทใดบ้าง แล้วทำการนัดวันที่ไปรับแบบสำรวจกลับคืน

2.3.2 การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ในวันที่มีการนัดให้ไปรับแบบสำรวจนั้น เมื่อผู้วิจัยไปรับแบบสำรวจกลับคืนนั้น ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบแบบสำรวจที่รับคืนมา และหากพบว่า แบบสำรวจนั้นยังไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจะทำการสอบถามท่านผู้บริหารที่ทำการตอบแบบสำรวจในส่วนที่ผู้วิจัยสงสัย หรือพบข้อบกพร่องที่จะต้องทำการแก้ไขหรือเพิ่มเติมอย่างไรหรือไม่ หากมีการทำการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูล ก็จะทำกันในขณะเดียวกันนั้น หากไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมก็ถือว่าแบบสำรวจนั้นสมบูรณ์ และถูกต้องตามวัตถุประสงค์ในการสำรวจ

2.4 การจัดกระทำกับข้อมูล เมื่อได้รับแบบสำรวจประเภทการให้บริการของสถานบริการแต่ละแห่งกลับมาแล้ว ได้จัดกระทำตามวัตถุประสงค์ตามขั้นตอนดังนี้

2.4.1 นำแบบสำรวจที่ได้รับกลับมาทำการตรวจสอบและให้ค่าคะแนน โดยให้ 1 คะแนน ในทุกงานที่สถานบริการแต่ละแห่งสามารถให้บริการได้ ส่วนงานใดที่ยังไม่สามารถให้บริการได้ให้ 0 คะแนน

2.4.2 เมื่อให้คะแนนประเภทงานที่สถานบริการแต่ละแห่งสามารถให้บริการได้แล้ว ต่อมาทำการรวบรวมคะแนนในแต่ละประเภทงานว่าสามารถให้บริการได้ที่คะแนน และรวมคะแนนในทุกประเภทงานตามสถานบริการแต่ละแห่ง สามารถให้บริการได้เป็นคะแนนรวม

2.4.3 นำคะแนนที่ได้จาก 2.4.2 มาหาค่าพิสัยของกลุ่มคะแนนประเภทงานที่ให้บริการ จากนั้นนำค่าพิสัยที่ได้มาทำการจัดช่วงชั้น (Class interval) 3 ชั้น ตามระดับวัดความสามารถการให้บริการของสถานบริการสาธารณสุข และตามหลักการคำนวณค่า $K = 3$ ของแหล่งกลางที่เป็นสถานบริการ จากแนวความคิดทฤษฎีแหล่งกลาง เมื่อได้จำนวนค่าความห่างในแต่ละอันตรภาคชั้นแล้ว นำค่าคะแนนที่ได้จาก 2.4.2 มาเปรียบเทียบกับ สถานบริการแต่ละ

แห่งนั้นจัดอยู่ในชั้นที่ 1, 2 หรือ 3 ของระดับการให้บริการ ทำให้ทราบว่าลำดับศักยภาพในการให้บริการของสถานบริการสาธารณสุขที่ทำการศึกษามีความสามารถในการให้บริการอยู่ในลำดับที่ 1, 2 หรือ 3 ตามลำดับประเภทงานการให้บริการจากมากไปหาน้อย

2.4.4 นำข้อมูลระยะทางในการเดินทาง จากที่อยู่อาศัยถึงสถานบริการสาธารณสุขแต่ละแห่ง มีระยะทางในการเดินทางไกลที่สุดและระยะทางเฉลี่ย ซึ่งก็คือเขตบริการของสถานบริการแต่ละแห่ง แล้วนำข้อมูลเขตบริการที่ได้นั้นมาจัดลำดับจากมากไปหาน้อย เพื่อจะได้ทราบว่าสถานบริการใดมีเขตบริการไกลที่สุด เพราะทฤษฎีแหล่งกลางกล่าวว่า แหล่งกลางแต่ละแห่งจะมีพื้นที่ตลาดและพื้นที่ตลาดนี้ สามารถวัดได้จากระยะทางที่ไกลที่สุดจากแหล่งกลางที่ลูกค้าพอใจเดินทางมาใช้บริการ และพื้นที่ตลาดจะมีขนาดแตกต่างกันตามจำนวนกิจกรรมในการให้บริการ ตามวิธีการจัดในข้อ 2.4.3

3. ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกใช้บริการจากสถานบริการ

ในการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกใช้บริการ จากสถานบริการสาธารณสุข มีขั้นตอนในการศึกษาจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำกับข้อมูลดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาในส่วนนี้เป็นการศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจเลือกใช้บริการจากสถานบริการทั้ง 10 แห่ง ที่ทำการศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเดียวกับการศึกษาการกระจายการมาใช้บริการ จากสถานบริการสาธารณสุข ที่ตั้งในเขตเทศบาลเมืองนครราชสีมา คือ นำข้อมูลจากตอนที่ 3 ของแบบสอบถามซึ่งใช้ถามผู้มาใช้บริการถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการ โดยแบ่งปัจจัยเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มด้านความพร้อมของสถานบริการ กลุ่มด้านการกระจายแหล่งที่ตั้งของสถานบริการสาธารณสุข และกลุ่มด้านเศรษฐกิจ-สังคมและวัฒนธรรมของพื้นที่ ดังรายละเอียดในการจัดกระทำกับข้อมูลในแต่ละปัจจัยดังนี้

3.2 การจัดกระทำกับข้อมูล

3.2.1 การจัดกระทำข้อมูลที่เป็นปัจจัยด้านความพร้อม ของสถานบริการ

สาธารณสุขที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกใช้บริการ เป็นการศึกษابัจจัยทางด้านความพร้อมด้วยการสอบถามความคิดเห็นของผู้มาใช้บริการ จากสถานบริการสาธารณสุขในเรื่องแพทย์ ขนาดของสถานบริการสาธารณสุข และความทันสมัยของเครื่องมือที่ใช้ในการรักษาพยาบาลว่า มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการหรือไม่ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาแจกแจงค่าคะแนนความถี่ นำมาคำนวณค่าร้อยละของตัวแปรแต่ละตัวว่า มีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้บริการเท่าใด ทำให้ทราบว่าตัวแปรนั้นมีผลต่อการเลือกใช้บริการหรือไม่มีผลต่อการเลือกใช้บริการมากน้อย เมื่อมาพิจารณาค่าร้อยละของทุกตัวแปรแล้ว สามารถทราบถึงปัจจัยด้านความพร้อมของสถานบริการสาธารณสุข ที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้บริการจากสถานบริการสาธารณสุข

3.2.2 การจัดกระทำกับข้อมูลที่เป็นปัจจัยด้านการกระจายแหล่งที่ตั้ง ของสถานบริการสาธารณสุข มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกใช้บริการ เป็นการสอบถามความคิดเห็นของผู้มาใช้บริการจากสถานบริการสาธารณสุข ว่าแหล่งที่ตั้งของสถานบริการสาธารณสุขในเขตเทศบาลเมืองนครราชสีมา มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการหรือไม่อย่างไร เมื่อได้ข้อมูลที่เป็นคำตอบจากผู้มาใช้บริการแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาแจกแจงค่าคะแนนความถี่ และนำมาคำนวณค่าร้อยละ ทำให้ทราบว่าในการเลือกใช้บริการจากสถานบริการสาธารณสุขแต่ละแห่ง ผู้ที่มาใช้บริการนั้น ให้ความสำคัญต่อแหล่งที่ตั้งของสถานบริการในการเลือกใช้บริการนั้นมีมากน้อยเท่าใด และผู้ที่มีความคิดเห็นว่าแหล่งที่ตั้งของสถานบริการสาธารณสุขที่ศึกษานั้น มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการมีมากน้อยเท่าใด

3.2.3 การจัดกระทำกับข้อมูลที่เป็นปัจจัยด้านเศรษฐกิจ-สังคมและวัฒนธรรมของพื้นที่ ที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้บริการ การศึกษาบัจจัยด้านนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามในตอนที 2 เป็นการถามลักษณะทางประชากรของผู้มาใช้บริการ ซึ่งเป็นแบบสอบถามชุดเดียวกับการศึกษาการกระจายของผู้มาใช้บริการ เป็นการพิจารณาจากสภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมและวัฒนธรรม ของผู้มาใช้บริการจากข้อมูลดังต่อไปนี้

- อาชีพของผู้มาใช้บริการและหัวหน้าครอบครัว
- รายได้ต่อเดือนของผู้มาใช้บริการและหัวหน้าครอบครัว
- ระดับการศึกษาของผู้มาใช้บริการ และระดับการศึกษาสูงสุดของ

หัวหน้าครอบครัว

- สถานภาพสมรสของผู้มาใช้บริการ

นอกเขต

- ที่อยู่อาศัยของผู้มาใช้บริการ แยกเป็นผู้ที่อยู่ในเขตเทศบาลและ

การจัดกระทำกับข้อมูลดังกล่าวมีการจัดกระทำดังต่อไปนี้

3.2.3.1 การจัดกระทำกับข้อมูลที่เป็นตัวแปรด้านอาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ที่อยู่อาศัยของผู้มาใช้บริการ นำข้อมูลดังกล่าวมาแจกแจงค่าคะแนนความถี่ตามคำตอบที่ได้จากแบบสอบถาม นำค่าคะแนนมาคำนวณหาค่าร้อยละของตัวแปรแต่ละตัวที่ทำการศึกษามีร้อยละเท่าใด โดยในแต่ละตัวแปรแบ่งออกเป็นประเภทได้ดังนี้

ตัวแปรด้านอาชีพ แบ่งออกเป็น 7 ประเภทดังนี้

- ไม่มีอาชีพ หมายถึง ผู้ไม่มีรายได้ ได้แก่ เด็กก่อนวัยเรียน นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน นักบวช
- ค้าขาย หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพทำการค้าและการธุรกิจส่วนตัว
- รับราชการและรัฐวิสาหกิจ หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการ ข้าราชการบำนาญ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ
- ทำนา หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพทำนา และมีรายได้หลักจากการขายข้าว
- ทำไร่ หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพทำไร่ และมีรายได้หลักจากการขายผลผลิต
- ลูกจ้าง หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้าง พนักงานบริษัท พนักงานธนาคาร มีรายได้เป็นเดือน และทนายความ
- รับจ้าง หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพรับจ้าง โดยมีรายได้เป็นรายวัน

ตัวแปรด้านระดับการศึกษา แบ่งออกเป็น 7 ประเภทดังนี้

- ไม่ได้รับการศึกษา หมายถึง ผู้ที่ไม่ได้เข้ารับการศึกษานในสถานศึกษา และไม่มีวุฒิการศึกษา
- ประถมศึกษาหรือเทียบเท่า หมายถึง ผู้เข้ารับการศึกษานในสถานศึกษาจนสำเร็จการศึกษา ในระดับการศึกษาภาคบังคับ

- มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า หมายถึง ผู้เข้ารับการศึกษานในสถานศึกษาจนสำเร็จการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 - มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หมายถึง ผู้เข้ารับการศึกษานในสถานศึกษาจนสำเร็จการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
 - อนุปริญญาหรือเทียบเท่า หมายถึง ผู้เข้ารับการศึกษานในสถานศึกษาจนสำเร็จการศึกษา ในระดับอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงขึ้นไป
 - อุดมศึกษาหรือเทียบเท่า หมายถึง ผู้เข้ารับการศึกษานในสถานศึกษาจนสำเร็จการศึกษา ในระดับปริญญาตรีขึ้นไป
 - ไม่ทราบ หมายถึง ผู้ที่จำไม่ได้ว่าตนเองศึกษามาเทียบเท่าระดับใด
- ตัวแปรด้านสถานภาพสมรส แบ่งออกเป็น 3 ประเภท พิจารณา

จากคำตอบในการสัมภาษณ์ โดยไม่คำนึงถึงการจดทะเบียนสมรสหรือหลักฐานการหย่า

- โสด หมายถึง ผู้ที่ยังไม่มีคู่สมรส
- สมรส หมายถึง ผู้ที่มีคู่สมรสอยู่ในปัจจุบัน
- หย่า หมายถึง ผู้ที่เคยมีคู่สมรส แต่ปัจจุบันไม่ได้เป็นคู่สมรสอันเนื่องมาจากการหย่า แยกกันอยู่ หรือคู่สมรสถึงแก่กรรม

ตัวแปรที่อยู่อาศัย โดยพิจารณาว่ามีที่อยู่อาศัยในเขตชุมชนเมืองหรือ

นอกชุมชนเมือง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

- เป็นผู้ที่อยู่ในชุมชนเมือง คือ มีที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาล
- ผู้ที่อยู่นอกเขตชุมชนเมือง คือ ผู้ที่มีที่อยู่อาศัยนอกเขตเทศบาล

ในการจัดกระทำกับข้อมูลเหล่านี้ ได้แยกข้อมูลออกตามประเภทในตัวแปรแต่ละด้าน คือ ตัวแปรด้านอาชีพ ตัวแปรด้านระดับการศึกษา ตัวแปรด้านสถานภาพสมรส ตัวแปรด้านที่อยู่อาศัย นำตัวแปรเหล่านี้มาแจกแจงค่าคะแนนความถี่ของแต่ละประเภท แล้วนำมาคำนวณหาค่าร้อยละ ทำให้ทราบว่า มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการจากสถานบริการสาธารณสุขหรือไม่

3.2.3.2 การจัดการกระทำกับข้อมูลที่เป็นตัวแปรด้านรายได้ มีการจัดกระทำโดยนำข้อมูลมาแจกค่าคะแนนความถี่ ตามระดับรายได้ที่มีช่วงห่างกัน ในแต่ละช่วงชั้นมีการแบ่งดังนี้

- 0-2,000 บาทต่อเดือน
- 2,001-4,000 บาทต่อเดือน
- 4,001-6,000 บาทต่อเดือน
- 6,001-8,000 บาทต่อเดือน
- สูงกว่า 8,000 บาทขึ้นไป

จากนั้นนำค่าคะแนนที่ได้มาคำนวณหาค่าร้อยละว่า ในแต่ละระดับของรายได้แล้ว ผู้ที่มีรายได้ในแต่ละระดับ ที่มีที่อยู่อาศัยในแต่ละเขตนั้น จะมีการมาใช้บริการที่แตกต่างกันหรือไม่ หรือกลุ่มรายได้กับเขตที่อยู่อาศัย มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสาธารณสุขในเขตเทศบาลเมืองนครราชสีมาหรือไม่อย่างไร

จากวิธีการดำเนินการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบสนองมติฐานและวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ ดังมีผลการวิจัยแสดงในบทที่ 5 และบทที่ 6 เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้ทำการศึกษาดังขั้นตอนการดำเนินการวิจัยที่กล่าวมา